

Cambodjaveteraan Dick Vonk kreeg hoge onderscheiding voor heldendaad

‘Ach, je doet gewoon je werk’

Aan Cambodjaveteraan Dick Vonk werd in 2002 tot zijn grote verrassing het Bronzen Kruis toegekend. Hij was de eerste sinds Nieuw-Guinea (1963) die deze Koninklijke dapperheidsonderscheiding kreeg uitgereikt.

Door: Anne Salomons

Op het zonovergoten terrein van de Van Ghentkazerne in Rotterdam staan twee logge, antieke kanonnen met hun loop op de zon gericht, alsof ze elk moment deze kopers ploert uit de lucht kunnen schieten. In een strookje schaduw staat iemand stiekem een sigaretje te roken, maar verder ligt het kazerneterrein er verlaten bij. Sergeant-majoor der mariniers Dick Vonk (44), in de voorbije twintig jaar uitgezonden naar Irak, Cambodja, Bosnië en Afghanistan, werkt binnen in de aangename koelte van het Mariniers Opleidings Centrum als senior instructeur *Jungle Warfare*. Van de laatste acht jaar heeft hij zo'n vier jaar in de jungle doorgebracht, hij merkt de hitte buiten niet eens op. Zijn huidige kennis van jungleoorlogsvoering en *tracking* zou hem destijds in Cambodja overigens wel goed van pas zijn gekomen, vertelt hij. Maar dat is nakaarten.

Hinderlaag

Marinier Vonk was van 1992 tot 1993 ingedeeld bij het mariniersbataljon Cambo 2 dat deel uitmaakte van *United Nations Transitional Authority in Cambodia* (UNTAC) om te assisteren bij de

organisatie van de verkiezingen en het beveiligen van de stembureaus. Op 4 mei 1993, nadat hij als chauffeur in een konvooi met zes voertuigen commandant Patrick Cammaert had begeleid naar een meeting met de Rode Khmer, reed hij tussen Phum Ku en Phum Ampil in een hinderlaag van diezelfde Rode Khmer. Vonk: "Ik zat in een landrover bewapend met een MAG-mitrailleur samen met korporaal Verwater en de mariniers Hajji en Soederhuizen. In het voertuig achter ons zat luitenant Booi met twee Japanse politieagenten. We kwamen bij een kleine wegversperping waar we zoals altijd makkelijk door konden rijden. Maar zo'n paar honderd meter verderop, we reden zo'n 60 kilometer per uur, kwamen opeens twee Rode Khmerstrijders met een AK-47 en een raketwerper RPG-7 de weg op. Toen we ze zagen, waren we er net voorbij en

op dat moment ging de strijder met de raketwerper op z'n knieën en schoot. Een antitankraket trof de achterkant van de jeep. Even waren we allemaal van de wereld, maar toen ik bijkwam, gaf ik meteen gas om uit de gevarenzone te komen. Inmiddels hadden ze het vuur op ons geopend." Verwater naast hem had een slagaderlijke bloeding en ook de twee mariniers achterin waren zwaargewond en volledig uitgeschakeld. Zelf had Vonk vier scherven in zijn lijf, drie in zijn been en één in zijn arm, wat hem belette om te schakelen. Na zo'n anderhalve kilometer begaf de jeep het, vermoedelijk was de brandstoftank geraakt. Het voertuig met de twee Japanse politieagenten en luitenant Booi, dat achter Vonk reed, was gestopt bij het zien van de raketinslag waardoor het daarachter rijdende voertuig op hen inreed. De Rode Khmer

■ Het getroffen voertuig. Foto: privécollectie Dick Vonk

■ Sergeant-majoor der mariniers en meervoudig veteraan Dick Vonk. Foto: Birgit de Roij

had daarop het vuur op hen geopend. Vonk: "Hun auto werd doorzeefd en de Japanners werden zo zwaar verwond dat ze overleden. Booi had een schampschot aan het hoofd."

Ondertussen haalde Vonk anderhalve kilometer verderop de MAG van de landrover en plaatste die in de richting van de gepasseerde 'hinderlaag'. Hij verzorgde Verwater en de twee gewonde mariniers die achterin het voertuig lagen. De *Quick Reaction Force* (QRF) die al was gewaarschuwd, was inmiddels onderweg. "Op een gegeven moment kwam er een burgervoertuig met een generaal van de Anki, een andere factie, en toen heb ik de MAG opgepakt en op z'n voorhoofd gezet. Verwater en Hajji heb ik toen bij hem op de achterbank gelegd en Soederhuizen in de kofferbak met een FAL. Zelf ben ik voorin gaan zitten en toen zijn we gaan rijden."

Halverwege kwamen ze de QRF tegen die met een ziekenverpleger de verzorging van de gewonden overnam. Vervol-

gens zijn ze doorgereden naar de heli-site en naar een veldhospitaal vervoerd. "Daarna werden we overgebracht naar Bangkok, de zwaargewonden werden daar in het ziekenhuis opgenomen en ik heb nog vijf dagen in een hotel doorgebracht voor ik terug naar Nederland ging. Door mijn verwondingen kon ik niet meer operationeel werken."

'Ik heb er niet om gevraagd, het overkomt je'

Terugkijkend op deze moedige actie, waarbij hij heeft bijgedragen aan het overleven van zijn teamleden, kan Vonk alleen maar benadrukken dat het voor hem 'de gewoonste zaak van de wereld is.' Vonk: "Alles ging op de automatische piloot, en ach, je doet gewoon je werk."

Bronzen Kruis

In 2001, acht jaar na zijn heldendaad in Cambodja, kreeg Vonk een telefoontje van de directeur personeel. Vonk: "Ik weet het nog goed, het was één dag

voor kerst. De directeur had een korte mededeling: 'Vonk, je komt in aanmerking voor een dapperheidsonderscheiding. Dan en dan is de uitreiking. Prettige kerstdagen'. En dat was het. Ik wist voor de rest niet wat me te wachten stond, ook niet welke onderscheiding ik zou krijgen. Alles werd geheim gehouden. En na dat telefoontje heb ik niet zo'n leuke kerst gehad omdat alles van Cambodja weer bovenkwam."

En aandacht van de pers, daar had Vonk helemaal geen trek in. Vanwege zijn weigering om in de media op te treden, werd hij zelfs nog bij de generaal ontboden. Na enige uitleg had deze echter begrip voor zijn standpunt en zo kon het gebeuren dat Vonk vrijwel geruisloos, met hooguit een kort nieuwsberichtje in de media, in februari 2002 zijn Bronzen Kruis door Defensie minister Frank de Grave kreeg uitgereikt in de Ridderzaal. Overigens hoorde hij pas op dat moment dat hij het Bronzen Kruis kreeg. Vonk: "Ik was niet voorgelicht terwijl een F-16-piloot die in Bosnië had gediend en die op dat moment ook een onderscheiding kreeg, wel alles wist, ook van mij. Hij had mijn dossier gelezen. Uiterst merkwaardig."

Ondanks het raadselachtige Defensiebeleid om hem volledig in het ongewisse te laten, was de korporaal van de mariniers uiteraard zeer vereerd en trots op zijn dapperheidsonderscheiding. Bij de ceremonie werd Vonk voorgesteld aan Wim Elgers, secretaris van de Vereniging Draggers Militaire Dapperheids onderscheidingen en zelf ook drager van het Bronzen Kruis. "Hij heeft mij in die periode opgevangen en gesteund, maar ook verteld wat er met je kan gebeuren als je zo'n onderscheiding hebt. Hij waarschuwde mij er onder

andere voor dat er veel scherper naar je gekeken wordt en dat je uitgedaagd zult worden door anderen met opmerkingen als 'laat maar eens zien wat je kan'."

Wat de onderscheiding behalve de eer voor hem betekent? Vonk haalt zijn schouders op en geeft aan dat er sinds die tijd wel dingen veranderd zijn, maar erover praten wil hij niet. "Ik heb er niet om gevraagd, het overkomt je. Laten we het er maar bij houden dat het me niet echt vooruit heeft geholpen."